

- do kontextov spoločnosti. Tomuto individuálne-
mu i hromadnému užívateľovi je predsa vždy archi-
tektúra určená - inak nemá zmysel. Socioló-
gia ponúka architektovi orientáciu vo vývoji tohto
užívateľa, napovedá vždy špecifickým spôso-
bom, ako má vyzerat', resp. akým požiadavkám
má zodpovedať sociálne akceptovateľná archi-
tektúra a zamýšľa sa nad tým, aký bude budúci
užívateľ architektúry.

Viem, čo je to podľahnúť ošialu projektovania -
zažil som to, v istej miere, vďaka vám aj na vlast-
nej koži. Myslím preto, že aj sociológ má mož-
nosť prejavíť inšpiratívnu tvorivosť a invenciu,
i keď táto čerpá z iného súdka, než tvorivosť
umelca. Bol by som rád, keby ste tiež cítili radosť
z iskrenia v odborných sporoch a konfliktoch a ná-
sledne zo vzájomného pochopenia a obohatenia.

*

*PhDr. Ivan Kusý, CSc., FA STU,
Katedra humanistiky a teórie architektúry a urbanizmu*

SOCIOLOGY IN ARCHITECTURE AND TOWN AND COUNTRY PLANNING.

By Ivan Kusý, Ph.D.

*The paper is concerned with the education of so-
ciology in the frame of the FA STU curriculum
which has not always been in accordance with
the ideas of the lecturers of this subject. These
ideas are supported by the objective facts, by the
nature of both sociology and architecture, and by
the professional profile of the FA STU graduates.
It is necessary to explain again the assets of ur-
ban sociology to the architectural design and
land-use planning and development practice.*

Magdaléna Kvasnicová

PROBLÉMY PRAKTICKEJ VÝUČBY V TERÉNE A INTERDISCIPLINÁRNEJ SPOLUPRÁCE FA STU S INÝMI VYSOKÝMI ŠKOLAMI

Významný taliansky vysokoškolský pedagóg
don Luigi Guissani v úvode svojej knihy *Riziko
výchovy* (Zvon, Praha 1996, s.11-12)) z toho, čo
možno povedať o výchove, zdôrazňuje tri aspekty:

a) K výchove je nutné primeraným spôsobom
predkladať minulosť. Bez tejto ponuky minulosti,
bez znalosti minulosti, tradície, mladý človek ras-
tie ako rozumár a skeptik. "Tradícia je totiž pra-
covná hypotéza, s ktorou príroda konfrontuje člo-
veka so všetkým, čo ho obklopuje".

b) Minulosť môže byť mladým ľuďom predkla-
daná iba v kontexte skúsenosti prežívanej v prítom-
nosti. Ak ale minulosť, tradícia nie je ponúka-
ná v kontexte prítomnej skúsenosti, ktorá sa
snaží ukázať dôvody svojej existencie, nie je
možné dospieť k tretej pre výchovu nevyhnutnej
podmienke, ku kritike.

Skutočná výchova musí byť výchovou ku kriti-
ke, ku schopnosti hodnotiť, zaujať vlastné
stanovisko.

Historická architektúra, to je minulosť, tradi-
cia, skúsenosť ľudstva, ktorú študent architektú-
ry môže pochopiť, hodnotiť, interpretovať, zaujať
k nej postoj, iba ak sa mu ponúkne v kontexte
jeho prítomnej skúsenosti, ak sa s ňou stretne
ako s problémom tvárou v tvár (problém, grécky
pro-bállo: postaviť pred seba, pred oči). Praktic-
ká výučba študentov priamo v teréne je pros-
tredkom takto zažitej skúsenosti a príležitosťou
takéhoto stretnutia.

Všetci sa zhodneme na potrebe praktickej vý-
učby priamo v teréne. Je to v záujme toho, aby
už počas štúdia mali študenti skúsenosť so situá-
ciami a prostredím, v ktorom budú pôsobiť a tvo-
riť po skončení školy. Problém praktickej výučby
v teréne je obzvlášť aktuálny práve pri výchove
študentov na Katedre ochrany a tvorby v pamiat-
kovom prostredí, ktorá je v rámci študijného
programu garantom zamerania Ochrana a obno-
va pamiatkových objektov a súborov.

Po niekoľkoročných skúsenostiach sa ukazuje
ako bezpodmienečná nutnosť zabezpečiť prak-
tickú výučbu študenta formou viacdňového po-
bytu v historickom prostredí s vysokou mierou
kultúrno-historických hodnôt. Dlhodobejším pra-
covne aktívnym pobytom sa formuje vnímavosť
a senzibilita budúceho architekta na hodnoty
tohto prostredia, prehĺbuje sa poznanie historic-
kej architektúry a jej prejavov, čo študentovi
umožňuje pochopiť hlbšie súvislosti jej vývoja.
Naučí sa porozumieť nielen historickej architek-
túre, ale architektúre ako takej. Skúsenosti z pra-
covných aktivít študentov FA STU pri obnove
meštianskeho domu č. 207 v Banskej Štiavnici
na prelome osemdesiatych a deväťdesiatych ro-
kov pod vedením Mgr. Petra Kresánka alebo ka-
tedrou organizované týždňové pobyty v rámci
predmetu Výskumy, hodnotenie a dokumentácia
pamiatkových objektov sú toho najlepším dôka-
zom. Je to nutné o to viac, že historická architek-
túra viac-menej determinuje naše životné pros-
tredie a sme s ňou denne konfrontovaní pasívne
ako občania, či aktívne ako projektanti. V situácii,
kedy už odzvonilo časom rozsiahlej investičnej a
stavebnej činnosti na zelenej lúke a prax v drvi-
vej väčšine ponúka úlohy obnovy, prestavby ale-
bo rekonštrukcie existujúcej historickej architek-
túry, je potrebné, aby absolventi boli na stretnutie
s ňou dobre pripravení.

Problematika interdisciplinárnej spolupráce
FA STU s inými vysokými školami, ktoré sa ob-
sahom výučby dotýkajú architektúry, ale nie sú
priamo školami architektúry, vystupuje do popre-
dia práve v rámci študijného zamerania Ochrana
a obnova pamiatkových objektov a súborov, a to
najmä v ateliérovej tvorbe a pri dokumentácii
a výskume historickej architektúry. Ako vzájom-
ne veľmi prospešná a užitočná sa ukázala

spolupráca s katedrou dejín umenia Filozofickej fakulty UK v Bratislave a katedrou histórie Trnavskej univerzity v roku 1996 pri spracovaní podkladov pre medzinárodný tvorivý seminár v Trnave. V letnom semestri 96/97 prebiehala spolupráca v rámci výučby predmetu Obnova pamiatok s katedrou etnografie a katedrou dejín umenia FF UK na dvoch nezávislých projektoch. Vzájomná spolupráca a komunikácia študentov rôznych odborov im môže sprostredkovať ďalšie dimenzie vnímania a hodnotenia architektúry.

Z oboch hore uvedených aspektov vyzerá ako veľmi perspektívna možnosť využitia objektu č. 207 v Banskej Štiavnici, ktorý je vo vlastníctve STU, na tvorivé študijné pobyty študentov architektúry. Zároveň podľa už vypracovaného projektu špeciálneho experimentálneho a vzdelávacieho pracoviska by sa mohlo stať východiskovou základňou vo významnej lokalite, ktorá je súčasťou svetového kultúrneho dedičstva UNESCO, pre možnú interdisciplinárnu spoluprácu v rámci spoločných pedagogických a vedecko-výskumných projektov s inými vysokými školami doma i v zahraničí (FF UK Bratislava, VŠVU Bratislava, TU Trnava, TU Zvolen...) v oblasti životného prostredia, ochrany a obnovy kultúrneho architektonického dedičstva.

*

*PhDr. Magdaléna Kvasnicová, FA STU,
Katedra ochrany a tvorby v pamiatkovom prostredí*

THE ISSUES OF PRACTICAL LESSONS OF THE STUDENTS AND INTERDISCIPLINARY COOPERATION OF THE FA STU WITH OTHER UNIVERSITIES.

By Magdaléna Kvasnicová

The paper deals with the two issues connected with the contents and the form of education at the FA STU from the point of view of the Department of Monuments Protection and Creation:

a) the issues of practical lessons of the students in the field, b) the issues of practical interdisciplinary cooperation with other universities.

In particular, the experimental educational branch of the FA STU in Banská Štiavnica is related to these issues and brings a new perspective to this field.

Eva Putrová

MOŽNOSTI ROZVOJA KATEDRY KRAJINNEJ A PARKOVEJ ARCHITEKTÚRY

Katedra krajinej a parkovej architektúry zabezpečuje v prvom stupni štúdia v treťom ročníku výučbu predmetu „**Krajinná a parková architektúra**“. Pod obsahovou štruktúrou tohto

predmetu sa skrývajú viaceré dimenzie. Je to jednak dimenzia krajiny, jednak dimenzia sídla a kontaktu sídla a krajiny. Význam prvej narastá v súvislosti s riešením otázok ekológie a územného systému ekologickej stability krajiny, ktorý v našom pohľade chápeme ako dotváranie obrazu krajiny, teda ÚSES má aj priestorovú charakteristiku, v rámci ktorej sa môžu uplatniť architekti-urbanisti. Nemenej dôležitá je aj dimenzia sídla a vnútorných priestorov sídla, jej význam narastá jednak s procesom humanizácie mestského prostredia, jednak s podporovaním individuálnych charakteristík jednotlivých miest a obcí. Obidve dimenzie sú v predmete postihnuté „telegraficky“ v rámci určeného rozsahu. Problémy obidvoch dimenzií, krajiny a prírodných prvkov sídla by si zaslúžili podrobnejšie riešenie v rámci dvoch samostatných predmetov.

Príkladom medzikatedrovej kooperácie je spolupráca katedier v rámci **komplexného projektu**, ktorý riešia študenti na záver štvrtého ročníka. Projekt by nemal byť opakovaním ročníkového projektu, ale malo by v ňom ísť o komplexné riešenie vybraného územia vrátane inžinierskych sietí a zelene. To predpokladá možnosť vstupu konzultácií pedagógov z viacerých katedier.

Ďalším príkladom je spolupráca katedier v rámci **ateliérovej tvorby v druhom stupni štúdia**. Študenti ju riešia na katedrách, ktoré si vybrali. Väčšinou ide o tri tvorby viac-menej podobného zamerania. V rámci zamerania U1, U2, U3 by určite prispelo k skvalitneniu výučby, keby študenti, prihlásení na tieto katedry mohli prejsť všetkými dimenziami urbanistického navrhovania, teda od regiónov až po zónu, so vstupom všetkých troch katedier.

Otvorenosť katedry voči iným školám (poloha katedry mimo fakulty) znamená v prvom rade umožnenie doktorandského štúdia na katedre aj absolventom iných fakúlt, čo donedávna nebolo možné s výnimkou zahraničných študentov. V súčasnosti máme na doktorandskom štúdiu absolventa Fakulty záhradnej a parkovej tvorby v Lednici na Morave. Ďalej chceme umožniť vstup na fakultu aj študentom z iných škôl a fakúlt v rámci druhého stupňa štúdia. Najbližšia je nám Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva, ktorá nedávno vznikla na VŠP v Nitre. Zatiaľ je z ich strany záujem - pre nás to znamená pripraviť ponukové programy spolupráce a akreditovať fakultu a katedru aj pre tento typ výučby.

Aj ďalšie katedry majú záujem o spoluprácu - Katedra aplikovanej ekológie TU Zvolen a Katedra krajinej ekológie Prírodovedeckej fakulty UK Bratislava. S týmito katedrami sme založili tradíciu usporadúvania kolokvií, prvé bolo v máji 1996 na pôde našej fakulty. Zhodli sme sa na potrebe a možnosti spolupráce vo viacerých oblastiach: